

Cyfarfod Cyngor Cymuned Aberffraw yn Ystafell JOW, Neuadd y Pentref

Nos Fercher, Gorffennaf 16 2025 am 7yh

1	Croeso a Presenol Clerc Ymddiheuriadau	Bryan Owen, Ellie Smith, Elwyn Evans, Barry Owen, Glenys Stallwood Elen Jones Chris Topps, Richard Owen, Oliver Fowlie, Douggie Fowlie, Vaughan Pritchard, Rachel Louise Jones, Cllr John Ifan Jones, Allr Arfon Wyn
2.0	Datgan Diddordeb	Neb yn datgan diddordeb.
3.0	Cytuno ar cofnodion cyfarfod 25 Mehefin 2025	Cytunwyd fod y cofnodion or cyfarfod Mehefin 25 yn gywir. Cynigwyd gan EE ac eilwyd gan GS.
4.0	Materion yn codi or cofnodion	
4.1	Bro Aberffraw Alliance	<p>Cafwyd cais ar 16 Gorffennaf gan Gynghrair Bro i fynychu cyfarfod y Cyngor i drafod Cynghrair Bro Aberffraw. Roedd Sara Spinks ac Amanda Davies yn bresennol ar gyfer yr eitem hon yn unig. Dyma a drafodwyd:</p> <p>Mae Cynghrair Bro Aberffraw CIC yn sefydliad dielw, dan arweiniad y gymuned, a sefydlwyd i gefnogi trigolion Aberffraw a'r pentrefi cyfagos. Ei genhadaeth yw hyrwyddo cynhwysiant cymdeithasol, treftadaeth ddiwylliannol, cynaliadwyedd amgylcheddol a datblygiad lleol.</p> <p>Yn wreiddiol, cafodd y grŵp gefnogaeth gan Medrwn Môn fel rhan o'i strategaeth Lluio Lleoedd, ac fe'i hail-sefydlwyd ym mis Gorffennaf 2024 gan ddod yn Gwmni Buddiannau Cymunedol (CIC) yn ffurfiol ym mis Mehefin 2025. Mae'r Gynghrair yn gweithio mewn partneriaeth â'r tair cyngor cymuned yn y ward i sicrhau gweithredu unedig, o'r gwaelod i fyny.</p> <p>Blaenoriaethau Allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none">• Datblygiad cymunedol a lleihau unigedd• Addysg a hyfforddiant sgiliau• Diogelu diwylliant a'r iaith Gymraeg• Prosiectau amgylcheddol a chynaliadwyedd• Cefnogi grwpiau bregus <p>Cynlluniau ar gyfer y dyfodol:</p>

- Gweithio fel corff ymbarél i grwpiau llai (e.e. Parc Aberffraw)
- Ymgeisio am grantiau i wella gwasanaethau ar draws y ward
- Datblygu ap cymunedol dwyieithog ar gyfer digwyddiadau a hyrwyddo lleol
- Cefnogi busnesau lleol drwy hysbysebu fforddiadwy
- Cynnal cyfarfodydd cyhoeddus bob dau fis, yn cylchdroi
- Archwilio cynlluniau trafndiaeth dan arweiniad y gymuned a mentrau gwirfoddolwyr “Tro Da”

Llywodraethu:

Ar hyn o bryd, caiff y Gynghair ei harwain gan bum cyfarwyddwr o’r ward gyfan, gyda gwaith yn mynd rhagddo i benodi cyfarwyddwyr pellach – gan gynnwys un o Aberffraw – i sicrhau cynrychiolaeth gytbwys.

Prif Lwyddiannau hyd yma:

- Sicrhau £14,000 mewn arian cychwynnol drwy Brosiect Tegwch Cymdeithasol Medrwn Môn, gan gefnogi 14 o fentrau lleol, megis:
 - Clybiau ieuentid ym Niwbwrch a Dwyran
 - Gwelliannau i ardaloedd chwarae (e.e. Parc y Plant, Parc Llangaffo)
 - Prosiect celf plant yn Aberffraw
 - Cadair podiatreg ar gyfer gofal iechyd cymunedol Bodorgan
 - Cynhyrchu ffilm gymunedol ddwyieithog yn tynnu sylw at faterion lleol allweddol
 - Llwyddiant clwb gwyliau i blant, wedi'i ariannu gan y Loteri Genedlaethol, ar gyfer Bro Aberffraw a Crigyll

Bydd unrhyw arian dros ben yn cael ei ailfuddsoddi mewn prosiectau lleol, gwaith allgymorth, gwelliannau i gyfleusterau, a chodi gallu gwirfoddolwyr. Ni fydd rhoddion i elusennau ond yn cael eu gwneud gyda chymeradwyaeth Rheoleiddiwr CIC ac yn unol â chenhadaeth y sefydliad.

Mae ES yn un o’r cyfarwyddwyr sy’n cynrychioli Aberffraw.

		<p>Diolchodd y Cadeirydd i Sara Spinks ac Amanda Davies o Bro Aberffraw am eu hamser ac am eu holl waith caled. Mae'r Cyngor yn edrych ymlaen at weithio gyda Chynghrair Bro Aberffraw yn y dyfodol.</p>
4.2	Ymddiswyddiad Cynhorydd	<p>Derbyniodd y Cyngor e-bost gan y Cynghorydd Allan Rees yn nodi ei fod yn ymddiswyddo fel Cynghorydd Cymunedol. Bydd y Clerc yn anfon e-bost at Allan i ddiolch iddo am ei amser a'i gyfraniad tra oedd ar y cyngor.</p> <p>Mae'r Clerc wedi cysylltu â'r swyddfa etholiadol, a wedi trefnu i'r Hysbysiad cyntaf ynglŷn â'r gwagwedd yn Ward y De o Gyngor Cymuned Aberffraw gael ei arddangos ar y bwrdd hysbysebu a'r wefan o ddydd Gwener, 18 Gorffennaf.</p> <p>Bydd y Clerc yn rhoi diweddariad i bawb yn ystod y cyfarfod nesaf ym mis Medi.</p>
4.3	Ei'n Hanes Ni	<p>Gofynnodd y Clerc os oedd unrhyw gynghorwyr yn barod i helpu gyda Ei'n Hanes Ni yn ystod eu ffilmio ym mis Medi. Byddai hyn yn cynnwys bod cynrychiolydd o'r cyngor yn bresennol yn ystod y broses yn bennaf. Er nad yw'r dyddiad ffilmio penodol wedi'i gadarnhau eto, bydd y Clerc yn cyfathrebu â'r cynghorwyr drwy e-bost trwy gydol mis Awst i roi diweddariadau ar gynnydd, amserlenni a chynlluniau. Cynnigodd BO i wirfoddoli.</p>
4.4	Maes Chwarae	<p>Nododd ES fod RJ wedi anfon e-bost at rai o bobl ynghylch grantiau ond ei fod yn aros am ateb. Nododd y Cadeirydd y byddai'n werth cael Sara Spinks o Gyngrair Bro Aberffraw ar y bwrdd i helpu gyda cheisiadau am grantiau.</p>
4.5	Neuadd y Pentref	<p>Bu'r cyfarfod diwethaf yn wael ei fynychu, gyda dim ond pedwar o bobl yn bresennol. Mynegodd GS bryder nad oedd rhaglen y cyfarfod wedi'i darparu ymlaen llaw ac nad oedd cofnodion y cyfarfod blaenorol wedi'u rhannu o'r blaen. Nodwyd hefyd fod y Trysorydd wedi ymddiswyddo; fodd bynnag, mae'r Cadeirydd wedi nodi unigolyn newydd sy'n barod i gymryd y rôl. Cadarnhaodd y Cadeirydd y bydd yn mynychu cyfarfod nesaf y Neuadd y Pentref i gefnogi'r trosglwyddiad a materion parhaus.</p>
4.6	Gwch Goffa	<p>Mae ES o OF wedi ychwanegu pridd gwaelodhaidd at y cwch coffa heddiw, ac fe fydd ES yn plannu blodau yno yn fuan.</p>
4.7	Toiledau Cyhoeddus	<p>Mae'r toiledau cyhoeddus wedi cau erbyn hyn oherwydd difrod pellach i'r drws. Mae'r Clerc yn parhau i drafod gyda Nayax i olrhain y arian a gesglir o'r cyfleuster toiledau. Yn ogystal, mae'r Clerc wedi cysylltu â'r Cyngor i ofyn am dynnu'r arwyddion toiled o amgylch y pentref.</p>
4.8	Bike Repair Station	<p>Dim diweddariad i Gyngorydd John Ifan, a fu'n absennol o'r cyfarfod.</p>

4.8	Cofeb Linda Austin	Nododd y Cadeirydd y cytunwyd yn y cyfarfod blaenorol y byddai CT yn trefnu i'r plac coffa Linda Austin gael ei osod yn Llys Llewelyn. Roedd CT yn absennol; felly bydd y Clerc yn dilyn i gael diweddariad.
5.0	Eglwys	Mae'r Clerc wedi gwneud ymholiadau pellach ac wedi cadarnhau, o ran y Cyngor Cymuned, mai ei gyfrifoldebau yw cynnal a chadw torri'r lawnt a thrimio'r gwrychoedd yn yr eglwysfa. Roedd Cyngorydd John Ifan yn absennol o'r cyfarfod, felly nid oedd diweddariad ar gael ynghylch cyfleoedd ariannu posibl. Cododd GS bryder am fedd sy'n ymddangos fel pe bai'n suddo. Nododd y Cadeirydd y bydd y twll yn cael ei lenwi gyda phridd gwaelodhaidd.
5.1	Bae Anabl	Cytunwyd ar y cyd y dylid tynnu'r bae parcio i bobl anabl. Nododd y Cadeirydd hefyd bryderon diogelwch, gan bwysleisio bod y lle yn aml yn rhy dynn i'r tractorau wrth iddynt fynd drwy'r ardal, gan eu gorfodi i fynd ar y troedffyrdd ar adegau. Ailadroddodd y cynghorwyr eu cais blaenorol i estyn y llinellau melyn hyd at Tyddyn Traeth. Yn ogystal, gwnaed cais i baentio llinellau melyn y tu allan i Llys Llewelyn. Mae'r Cyngor am ofyn pryd y disgwylir i'r gwaith hwn gael ei gyflawni. Bydd y Clerc yn anfon e-bost at y Cyngorydd JIJ ac at Alun Roberts yn Cyngor Sir Ynys Môn.
5.2	Asesiad Risg Tan	Cynhaliwyd asesiad risg tân, fel y trafodwyd ym mis Ebrill, gan y Cyngor Cymuned oherwydd absenoldeb Pwyllgor Rheoli Neuadd y Pentref ar y pryd. Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn aros am ddychweliad yr adroddiad asesiad risg. Unwaith y bydd wedi'i dderbyn, bydd y Clerc yn ei rannu ar unwaith gyda'r Cadeirydd a Chadeirydd Pwyllgor Rheoli Neuadd y Pentref er mwyn i unrhyw gamau gweithredu a argymhellir gael eu trafod a'u cyflawni heb oedi.
6.0	Gohebiaeth Cyngor Sir Ynys Môn – Cynllunio	
7.0	Ymgynghoriad Cynllunio / VAR/2025/26	Nodwyd bod yr adroddiad amgylcheddol presennol yn bump mlwydd oed. Argymhellodd EE y dylid cynnal Adroddiad Amgylcheddol newydd. Yn amodol ar yr adroddiad wedi'i ddiweddarau, ni fu gwrthwynebiadau gan unrhyw un o'r cynghorwyr a oedd yn bresennol. Bydd y Clerc yn anfon e-bost at yr adran gynllunio gyda'r adborth.
7.1	Materion Ariannol	
7.2	Diweddariad Cyllidol	Rhannodd y Clerc y symudiad ariannol, y gellir ei weld isod. Nododd y Clerc fod cyflog y RFO/Clerc ar gyfer mis Gorffennaf yn £439.32, gyda £109.80 yn mynd i HMRC

7.3	HMRC	<p>Daeth i sylw'r Clerc/RFO fod gan Gyngor Cymuned Aberffraw swm o £906.03 yn ddyledus i HMRC. Hysbysodd y Clerc/RFO bob cynghorydd am hyn drwy e-bost, ac argymhellodd yr RFO y dylid talu'r swm cyn gynted â phosibl er mwyn osgoi unrhyw gosbau neu ddirwyon pellach. Cytunodd y Cadeirydd y dylid setlo'r balans ar unwaith. Gwahoddodd yr RFO unrhyw wrthwynebiadau i'r taliad drwy e-bost, ac ni chafwyd unrhyw wrthwynebiadau gan y cynghorwyr. O ganlyniad, trefnodd y Clerc i'r taliad o £906.03 gael ei wneud i HMRC ar 26 Mehefin 2025.</p>
7.4	Anfonebu y Tir	<p>Datganodd y Clerc/RFO ein bod wedi derbyn £4,875.58 mewn rhent am y caeau ar gyfer Tachwedd 2024 a Mai 2025, ac mae gennym falans sy'n weddill o £4,551.18. Mae'r RFO wedi anfon llythyrau atgoffa at bob tenant yr wythnos yma. Bydd diweddariad pellach yn cael ei rannu gyda'r cyngor yn ystod y cyfarfod ym mis Medi.</p> <p>Tynnodd y Cadeirydd sylw at y ffaith nad oedd rhai tenantiaethau wedi derbyn contract gan y cyngor yn ôl yn 2023. Bydd y Cadeirydd yn gwneud trefniant i siarad â'r tenantiaid ac yn rhoi adborth yn ystod y cyfarfod nesaf.</p> <p>Nododd EE, pe bai defnydd priodol wedi'i wneud o'r cae, y byddai'r cytundeb llafar wedi'i gwblhau. O ran y rhai sy'n gwrthod talu, rhaid iddynt dalu, neu, os yw'r tenant wedi marw, mae'r cyfrifoldeb yn syrthio ar y teulu. Rhaid i'r gweithredwr roi gwybod i'r landlord bod y tenant wedi marw er mwyn cau'r cytundeb yn ffurfiol.</p>
8.0	Diweddariad Cyngorywr Sirol	No County Councillors Present for an update.
9.0	Materion ar gyfer y cyfarfod nesaf	<p>Gofynnodd ES beth oedd diweddariad gyda pwmp bragdu, roedd wedi cael ei drafod a chytuno flwyddyn diwethaf i drefnu i symud tu allan i swyddfa'r bost. Nododd y clerck nad oedd yn y swydd pryd hynny on y buasai hi'n cysylltu gyda Bodorgan i ofyn am ganiatad.</p>
10.0	Date of next meeting	16/07/25

Aberffraw Community Council 1st of April 2025 - 15th July 2025**Financial Movement**

Balance B/f		6,406.09
Receipts		
Field Rent	4,875.58	
Precept	4,000.00	
Other Income	640.00	
		9,515.58
Payments		
Salaries	2,416.16	
Field Rent Cost		
Grass Cutting and Maintenance		
Membership Fees		
Other Costs	1,810.03	
Insurance	1,678.67	
		5,904.86
Balance c/f		10,016.81

